

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bij

R.K. basisschool De Bras

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN-nummer : 27PX
Onderzoeksnummer : 121479
Datum schoolbezoek : 8 november 2010
Rapport vastgesteld te Zoetermeer op 12 januari 2011

Inhoud

	Vaststelling rapport	5
1	Inleiding	7
2	Bevindingen	9
3	Toezichtarrangement	15

Vaststelling rapport

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 8 november 2010 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de katholieke basisschool de Bras naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 10 maart 2009 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de begeleiding en zorg en het onderwijsleerproces op de Bras, terwijl de opbrengsten niet beoordeeld konden worden. De bevindingen zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 10 juni 2009. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft daarom haar toezicht geïntensiveerd. In het kader hiervan voert de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uit om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten het interne zorgplan (mei 2010), een analyse van het aanbod spelling, het plan van aanpak (schooljaar 2010), het didactisch groepsplan, een powerpointpresentatie van de ouderavond over de Cito-toetsen op 20 september 2010 en diverse protocollen met betrekking tot de zorg en de afname van het Cito-lovs.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken betroffen de vakgebieden Nederlandse taal en rekenen en wiskunde respectievelijk in vier groepen van Brasland (onderbouw) en vier groepen van Braswereld (bovenbouw).
- Gesprekken met de directie en het managementteam (MT), waaronder de intern begeleiders over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met de taal- en rekenmentoren van de school. Het onderzoek is afgesloten met een eindgesprek waaraan de directie, het MT en een vertegenwoordiger van het bevoegd gezag deelnamen.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2009. De indicatoren met een asterisk zijn de *normindicatoren*; zij spelen een beslissende rol bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					●
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		●			
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		●			
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.		●		
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Kwaliteitsaspect 4 Schoolklimaat	1	2	3	4
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				●

Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				●

Kwaliteitsaspect 6 Afstemming	1	2	3	4
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect 8 Zorg	1	2	3	4
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		●		
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		●		
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Naleving wet- en regelgeving		ja	nee
NT1a	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●	
NT1b	In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO)		●
NT2a	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)	●	
NT2b	In het schoolplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 12 WPO).		●
NT3a	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●	
NT4a	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●	
NT4b	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie stelt vast dat de kwaliteit van het onderwijs weer op orde is. Ondanks uitval van de directie en dientengevolge een stagnatie van het verbeterproces hebben interim-directeur en team van de Bras in de afgelopen periode een belangrijk deel van de in maart 2009 geconstateerde tekortkomingen weggewerkt. Het predicaat 'zwakke school' is niet meer van toepassing.

De verbeteringen zijn vooral zichtbaar in de zorg en begeleiding en het didactisch proces. De inspectie heeft de betrokkenheid van de leerlingen een hoge waardering toegekend. In 2009 leverden de observaties nog een duidelijk verschil op in de betrokkenheid tussen leerlingen van de onderbouw en die van de bovenbouw.

De school zal zich naar het oordeel van de inspectie de komende tijd vooral moeten richten op verbetering van de leerresultaten van de leerlingen. Ook de opbrengstgerichte werkwijze verdient een impuls, waarbij vooral gedacht moet worden aan transparantie van de toetsresultaten en versterking van de analysevaardigheden van de leraren.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten nog niet transparant

De school werkt nog maar sinds januari 2010 met een dekkend pakket voor het Cito-lovs.

De school verantwoordt zich vanaf het schooljaar 2009-2010 voor de eindresultaten met het Drempelonderzoek 678, waaraan alle leerlingen meedoen. Het aantal leerlingen dat aan deze eerste afname heeft deelgenomen is echter te gering om er harde uitspraken over te kunnen doen. De tendens is dat de gemiddelde score onder de ondergrens ligt. Tijdens het onderzoek kreeg de inspectie de beschikking over de resultaten van oktober 2010 die bij dit onderzoek nog geen rol spelen omdat een inspectienorm voor het schooljaar 2010-2011 nog moet worden bepaald. De tendens bij deze laatstgenoemde resultaten is dat er sprake lijkt van een duidelijke progressie.

De resultaten op de tussentijdse toetsen voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen en wiskunde (juni 2010) zijn onvoldoende. Voor technisch lezen in de groepen 3 en 4 en rekenen en wiskunde in groep 6 liggen de vaardigheidsscores onder de ondergrens. De resultaten voor begrijpend lezen in groep 7, de huidige groep 8 zijn eveneens onder de maat.

Wat opvalt is dat de tussenopbrengsten instabiel zijn. Zo wijken de vaardigheidsscores voor rekenen en wiskunde van groep 5 nauwelijks af van die van groep 6. De remedie is aandacht te gaan besteden aan het interpreteren van de toetsresultaten, nu is dat op groepsniveau nog nauwelijks het geval. De transparantie van de toetsresultaten naar leerlingen en ouders zal daarmee toenemen. Het is duidelijk dat hier ook een relatie ligt met de kwaliteitszorg op schoolniveau.

De school hanteert in enkele gevallen een eigen leerweg voor leerlingen die maximaal het eindniveau van groep 7 zullen bereiken. De Bras hanteert echter nog geen werkwijze met het opstellen van een realistisch ontwikkelings- perspectief voor deze leerlingen met hiervan afgeleide doelen. Daardoor is het niet mogelijk de ontwikkeling van deze leerlingen in beeld te brengen. Indicator 1.4 is daarom als onvoldoende beoordeeld.

De school gebruikt een niet-genormeerde toets voor de sociale competenties van de leerlingen in groep 8, maar overweegt een landelijk genormeed instrument te gaan invoeren. Omdat de inspectie alleen de resultaten van landelijk genormeerde toetsen bij het kwaliteitsonderzoek betreft, is indicator 1.5 niet beoordeeld.

Onderwijsleerproces grotendeels op orde, de doorgaande lijn vertoont nog enkele hiaten

De inspectie baseert het positieve oordeel over het onderwijsleerproces op de lesobservaties en de gesprekken met leraren. De bezochte lessituaties tonen duidelijk aan dat de instructie- en differentiatievaardigheden in voldoende mate aanwezig zijn. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over het leerstofaanbod en de leerlijnen. De betrokkenheid van de leerlingen is twee maal als goed beoordeeld (indicatoren 4.7 en 5.3).

De inspectie merkt op dat de doorgaande lijn van het technisch lezen kan worden versterkt. De school legt naar aanleiding van een analyse op schoolniveau veel nadruk op de spelling. Daar is niets mis mee als ook het "voorportaal" van het technisch lezen beter is uitgelijnd, zeker als de tegenvallende opbrengsten in de groepen 3 en 4 hierbij worden betrokken. Technisch lezen is een zwakke schakel omdat afspraken op cursus- en mentorniveau ontbreken.

In algemene zin kan de doorgaande lijn worden versterkt door de 'scheiding' tussen Brasland en Braswereld op te heffen. De inspectie heeft de directie in overweging gegeven de overgang tussen Brasland (groep 4) en Braswereld (groep5) -vooral op sociaal-emotioneel terrein- nog eens tegen het licht te houden. Bovendien lijkt deze benadering strijdig met de visie van de school de ontwikkelingsvragen van het kind centraal te stellen.

Zorg en begeleiding kreeg een belangrijke impuls

De inspectie heeft veel waardering voor de wijze waarop de beide intern begeleiders de leerlingenzorg hebben gestructureerd. Het huidige zorgplan is daar een goed voorbeeld van. Met de uitvoering van de afspraken uit het zorgplan en het gebruik van portfolio's van de leerlingen is er een goed zorgklimaat ontstaan. Groepsplannen, leerlingbesprekingen en handelings- plannen hebben een duidelijke relatie met elkaar in de onderwijspraktijk en zijn praktisch en planmatig. De digitalisering van het leerlingvolgsysteem en het portfolio maakt goede vorderingen.

De inspectie plaatst twee kritische kanttekeningen bij deze positieve ontwikkeling:

- De Bras heeft nog geen duidelijke afspraken gemaakt over het gebruik van methodegebonden toetsen. De toetsresultaten reguleren mede het onderwijsleerproces en het groepsplan van de leraren.

- Zoals al eerder aangegeven kan de leerlingenzorg worden versterkt door de analysevaardigheden van de leraren meer centraal te stellen. De leraren zijn nog te weinig gericht op een opbrengst-gerichte benadering van het onderwijsleerproces. De school zal zich explicieter moeten gaan richten op de leerwinst van leerlingen die aantoonbare onderwijsbehoeften hebben, maar zich tevens moeten richten op versterking van de ontwikkelingsmogelijkheden van de meer begaafde leerlingen. Analyse van groepen en leerlingen zal vervolgens uitwijzen of de school daadwerkelijk 'uit de leerlingen haalt wat erin zit'.

Kwaliteitszorg mist een basis

De school hanteert een systeem van kwaliteitszorg. Tijdens het verbeterings-traject heeft de Bras veel tijd geïnvesteerd in borging van beleidsafspraken en een goede communicatie naar de ouders. Het digitale portfolio van hun kind(eren) is thuis voor ouders met een eigen inlogcode in te zien. De ouderavond over de toetsresultaten en de plannen om de vaardigheidsscores van de leerlingen in beeld te gaan brengen is een belangrijke stap op weg naar een opbrengstgerichte werkwijze op schoolniveau maar ook in de gesprekken met ouders en leerlingen (leerlinggesprekken).

Toch ontbeert het kwaliteitssysteem op schoolniveau een paar belangrijke pijlers. In de eerste plaats zal de school meer inzicht moeten verkrijgen in de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Een inzicht op schoolniveau ontbreekt thans, waardoor het onderwijs meer volgend lijkt dan dat het op preventie is gericht.

In de tweede plaats zal de school jaarlijks de leerresultaten van groepen en leerlingen moeten analyseren om er conclusies uit te trekken voor de vormgeving van het onderwijsleerproces. Een eerste stap met een analyse van de spellingresultaten is gezet.

Tenslotte zal de school planmatiger dan tot nu toe de verschillende onderdelen van het onderwijsleerproces tegen het licht moeten houden. Conclusies en beleidsmaatregelen zullen duidelijk moeten worden vastgelegd. De indicatoren 9.1-9.3 zijn als onvoldoende beoordeeld.

Wet- en regegeving: tekortkoming inhoudelijke toetsing schoolgids en schoolplan

Er is een onvolledigheid in de inhoud van de schoolgids geconstateerd. Het document geeft geen of weinig informatie over de volgende onderdelen:

- verantwoording van de wettelijke vereisten met betrekking tot de onderwijstijd: op welke wijze komt de school tegemoet aan het wettelijk minimum aantal uren onderwijstijd in acht aaneengesloten schooljaren, en blijkt uit de schoolgids dat de school voor de groepen 3 tot en met 8 maximaal zevenmaal een vierdaagse schoolweek heeft ingeroosterd?

Er is een onvolledigheid in de inhoud van het schoolplan geconstateerd. Het document geeft geen of zeer globale informatie over de volgende onderdelen:

- een passage die aangeeft hoe het bevoegd gezag bewaakt dat de betrokken school de gewenste kwaliteit realiseert.
- de activiteiten die door het bevoegd gezag zijn vastgesteld voor het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

Het beleid van de inspectie is de genoemde onvolkomenheden op dit moment nog niet als tekortkoming te beoordelen bij de betreffende indicator over het naleven van wet- en regelgeving. Wel heeft de inspectie met het bevoegd gezag afgesproken dat in de volgende versie van de schooldocumenten de ontbrekende onderdelen zijn opgenomen.

3 Toezichtarrangement

Geen belangrijke tekortkomingen in de onderwijskwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan R.K. basisschool de Bras het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie het traject van geïntensiveerd toezicht beëindigt.

Omdat de eindopbrengsten niet zijn beoordeeld, zal de school over maximaal twee jaar opnieuw worden bezocht met een kwaliteitsonderzoek.